

DWST-WPZN.053.7.2025.ACH
Warszawa, 02 marca 2026 r.

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na petycję z dnia 24 listopada 2025 r., uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Ad 1. Systemowy wzrost wynagrodzeń

Minister Edukacji zabiega każdorazowo o podwyższanie płac nauczycieli w sposób, który poprawiłby relacje wynagrodzenia nauczycieli w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Sprawy godnych warunków pracy nauczycieli oraz wzmocnienie prestiżu tego zawodu zaufania publicznego stanowią jeden z priorytetów polityki oświatowej państwa, czego dowodem są dokonane już i podjęte kolejne działania obecnego rządu. Wynagrodzenia nauczycieli w ostatnich trzech latach wzrosły łącznie o 44% lub 41% w zależności od stopnia awansu zawodowego.

W celu wypracowania rozwiązań systemowych w dziedzinie pragmatyki zawodowej nauczycieli, zarządzeniem Ministra Edukacji z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw pragmatyki zawodowej nauczycieli¹, został powołany Zespół do spraw pragmatyki zawodowej nauczycieli. W ramach Zespołu, wspólnie ze stroną związkową oraz samorządową prowadzone są prace nad zmianami regulacji odnoszących się do organizacji i warunków pracy nauczycieli.

Mając na uwadze konieczność jak najszybszej poprawy warunków pracy nauczycieli część z wypracowanych dotychczas przez Zespół korzystnych dla nauczycieli rozwiązań została już wprowadzona ustawą z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1160), ustawą z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. poz. 1189) oraz ustawą z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. poz. 1849). Natomiast część zmian postulowanych przez partnerów społecznych w ramach prac Zespołu, w tym dotyczących kompleksowej zmiany systemu wynagradzania nauczycieli, wymaga pogłębionej analizy w szerszym kontekście uwarunkowań systemowych i finansowych. Dlatego kontynuowane są prace nad oczekiwanymi zmianami ukierunkowanymi na poprawę warunków pracy nauczycieli, m. in. dotyczą ukształtowania systemu wynagradzania nauczycieli poprzez odniesienie do obiektywnych wskaźników makroekonomicznych.

Ad 2. Stabilne i adekwatne finansowanie oświaty

Reforma finansowania jednostek samorządu terytorialnego wprowadzona ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego² wzmacnia i stabilizuje finanse JST poprzez zwiększenie dochodów własnych, od których zależą

¹ Dz. Urz. ME z 2024 r. poz. 32

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, z późn. zm.

możliwości realizacji zadań i rozwoju samorządów. Zgodnie z wprowadzonymi rozwiązaniami głównym źródłem dochodów JST są dochody podatkowe, zaś subwencje z budżetu państwa mają charakter uzupełniający.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ww. ustawy potrzeby oświatowe wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty potrzeb oświatowych, nie mniejszej niż ustalona w roku poprzedzającym rok budżetowy, skorygowanej w związku ze zmianą realizowanych zadań oświatowych.

Łączna kwota potrzeb oświatowych na 2025 rok wynosiła 103,6 mld zł. Wzrosła ona o 14,7 mld zł w stosunku do 2024 r. Zgodnie z algorytmem podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych w roku 2025, finansowy standard A wynosił 9 415 zł. W stosunku do roku 2024, w którym finansowy standard A wynosił 8 991 zł, wzrósł on o około 4,7%, tj. o około 424 zł. Podział realizowany był zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025, opartym na danych SIO według stanu na dzień 15 maja 2024 r.

Łączna kwota potrzeb oświatowych na 2026 rok wynosi natomiast 114 mld 952 mln zł, co oznacza wzrost o 12,3 mld zł (12%) w stosunku do 2025 r. Zgodnie z projektowanym algorytmem podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych w roku 2026 szacuje się, że finansowy standard A wyniesie około 9 717 zł. W porównaniu do roku 2025, w którym finansowy standard A wynosił 9 415 zł, wzrośnie on o około 3,2%, tj. o około 302 zł.

W łącznej kwocie potrzeb oświatowych na 2026 r. uwzględniona została m.in. łączna kwota potrzeb oświatowych z roku poprzedniego oraz uzupełnienie potrzeb oświatowych na 2025 r. z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 36 – 103 641 mln zł.

Wsparcie organów prowadzących szkoły podstawowe o małej liczbie uczniów zawsze było ważne zarówno dla Ministra Edukacji, jak i całej Rady Ministrów. W skali kraju wysokość dodatkowych środków w 2026 roku w ramach potrzeb oświatowych naliczonych za pomocą wagi dla małych szkół (waga P₄) wyniosła 0,4 mld zł.

Duże środki naliczane są w ramach potrzeb oświatowych dla uczniów szkół położonych na terenach wiejskich i w miastach do 5 tys. mieszkańców. Tzw. wagą wiejską w ramach potrzeb oświatowych (P₁ i P₂) w 2026 roku naliczono ok. 5,4 mld zł. Dodatkowo dla dzieci objętych edukacją przedszkolną w placówkach zlokalizowanych na terenach wiejskich lub w miastach do 5 tys. mieszkańców naliczono w 2025 roku dodatkową kwotę potrzeb oświatowych w łącznej wysokości ok. 0,9 mld zł.

W algorytmie podziału potrzeb oświatowych jest jeszcze rozwiązanie sprzyjające między innymi samorządom prowadzącym małe szkoły. Mechanizm połączenia wskaźnika „zamożności” ustalanego na podstawie dochodów podatkowych i wskaźnika określającego wielkość szkoły dla dzieci i młodzieży (dodatkowe środki otrzymują mniej zamożne samorządy z małymi szkołami). W potrzebach oświatowych na 2026 rok wagą w tym zakresie naliczono środki w wysokości 1,5 mld zł.

Ad 3. Wstrzymanie chaotycznych reform programowych

Ministerstwo Edukacji Narodowej prowadzi obecnie - we współpracy z Instytutem Badań Edukacyjnych - prace w zakresie reformy edukacji. Realizowane działania obejmują w szczególności opracowanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz nowych ramowych planów nauczania dla poszczególnych typów szkół. Reforma edukacji, która będzie wprowadzona w szkole podstawowej od 2026 r. (w klasach I i IV), a w szkołach ponadpodstawowych od 2027 r. (w klasie I) - ma na celu wdrożenie rozwiązań m.in. w zakresie zmniejszenia obciążenia uczniów poszczególnych typów szkół.

Należy podkreślić, że nie planuje się redukcji godzin zajęć z wychowawcą. W projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie ramowego planu nauczania dla publicznej szkoły podstawowej uwzględniono obowiązkową realizację zajęć z wychowawcą, tak jak dotychczas, w klasach IV-VIII w wymiarze po 1 godzinie tygodniowo w każdej klasie. Natomiast w projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym - uwzględniono m.in. obszary działalności wychowawczej szkoły oraz zajęcia z wychowawcą. Proponowana podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej jasno i precyzyjnie określa cele kształcenia i oczekiwane efekty uczenia się, jest skoncentrowana na budowaniu kompetencji uczniów, a nie tylko zapamiętywaniu informacji, obejmuje wymagania w zakresie doświadczeń edukacyjnych wzmacniających sprawczość ucznia, jest elastyczna – uwzględnia autonomię nauczyciela w realizacji procesu nauczania według własnego pomysłu i w sposób uwzględniający zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów.

Szczegółowe informacje na temat prowadzonych przez resort edukacji działań znajdują się na stronie internetowej dedykowanej reformie edukacji: www.reforma26.men.gov.pl

Ad 4. Poszanowanie praw pracowników oświaty

a) Ochrona przedemerytalna i urlop dla poratowania zdrowia

W ramach prac Zespołu do spraw pragmatyki zawodowej nauczycieli postulowano m.in. uregulowanie w ustawie – Karta Nauczyciela kwestii ochrony przedemerytalnej oraz umożliwienie nauczycielom, którym do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok, skorzystania z urlopu dla poratowania zdrowia, ponieważ nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury uniemożliwia nauczycielom skorzystanie z tego, mimo że nie zamierzają oni korzystać z uprawnień do emerytury przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, ustawą z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw³ uregulowano obie te kwestie, zapewniając nauczycielom bezpieczeństwo zatrudnienia w okresie poprzedzającym emeryturę oraz możliwość udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok. Ponadto w ustawie doprecyzowano przepis określający warunki nabycia prawa do pierwszego urlopu dla poratowania zdrowia.

b) Odpowiedzialność zawodowa nauczycieli

W Ministerstwie Edukacji Narodowej trwają aktualnie prace nad rozwiązaniami systemowymi w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli. Opracowaniem koncepcji tych zmian zajmuje się powołana w tym celu Grupa robocza ds. odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli w ramach Zespołu ds. pragmatyki zawodowej nauczycieli. Nowelizacja przepisów ustawy - Karta Nauczyciela w przedmiotowym zakresie została uwzględniona w planie prac Ministerstwa Edukacji Narodowej na 2026 r.

c) Ochrona godności i bezpieczeństwa nauczycieli

Zgodnie z art. 63 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela⁴ nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. –

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1160

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.

Kodeks karny⁵. Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Ad 5. Ochrona zatrudnienia i praw rodziców

Decyzje dotyczące uelastycznienia organizacji oraz ujednolicenia wymiaru godzin nauki religii i etyki nauczanych w szkołach były zapowiadane już w grudniu 2023 r. Są one częścią zaplanowanych szerszych działań zmierzających do zmniejszenia obciążeń programowych i racjonalnej redukcji czasu spędzanego przez uczniów w szkole oraz dostosowania treści nauczanych w szkołach do wyzwań współczesnego świata. W ramach tych decyzji znowelizowano⁶ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach⁷. Od 1 września 2024 r. wprowadzono nowe możliwości elastycznego kształtowania organizacji nauki religii i etyki w oddziale klasy oraz w grupie międzyoddziałowej lub międzyklasowej, z określeniem standardu liczebności w takich grupach oraz warunków łączenia w grupy międzyklasowe na określonych etapach edukacyjnych.

Kolejna nowelizacja⁸, która weszła w życie od 1 września 2025 r., wynikała z konieczności ujednolicenia tygodniowego wymiaru godzin nauki religii i etyki w szkołach publicznych przez określenie nowego tygodniowego wymiaru godzin nauki religii w szkołach oraz ustalenie tygodniowego wymiaru godzin nauki etyki. W stanie prawnym przed nowelizacją rozporządzenia nauka religii w szkołach publicznych odbywała się w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar ten mógł ulec zmniejszeniu za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Natomiast nauka etyki odbywała się w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły. Taki stan prawny powodował, że nie każdy uczeń miał możliwość pobierania nauki religii i etyki w takim samym wymiarze.

Jednocześnie, ze względu na fakultatywność pobierania nauki religii i etyki przez uczniów (nauka religii i etyki jest organizowana na życzenie rodziców lub pełnoletnich uczniów), zasadne było wprowadzenie zmiany dotyczącej organizacji zajęć z religii i etyki bezpośrednio przed rozpoczęciem obowiązkowych zajęć edukacyjnych przewidzianych dla ucznia w danym dniu albo bezpośrednio po zakończeniu tych zajęć. Proponowane rozwiązanie służy poprawie sytuacji uczniów nieuczestniczących w zajęciach religii lub etyki, którzy mieli dotychczas wymuszoną przerwę między obowiązkowymi zajęciami edukacyjnymi w ciągu dnia nauki w szkole.

Decyzję w zakresie zatrudnienia nauczyciela religii każdorazowo podejmuje dyrektor szkoły. Nauczyciel musi jednak posiadać stosowne zezwolenie władzy kościelnej, tj. imienne pisemne skierowanie. Nauczyciel religii może prowadzić także inne zajęcia, jeżeli ma kwalifikacje do ich nauczania, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy - Karta Nauczyciela.

Nie planuje się innych zmian w zakresie ww. obszarów.

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 383, z późn. zm.

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 26 lipca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2024 r. poz. 1158)

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 983, z późn. zm.

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2025 r. poz. 66).

Ad 6. Zachowanie sprawdzonego modelu edukacji

Rzeczpospolita Polska, ratyfikując w 2012 r. Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, zobowiązała się do zapewnienia włączającego kształcenia na wszystkich etapach, zapewniającego dzieciom z niepełnosprawnościami możliwość nauki w szkołach ogólnodostępnych, bez dyskryminacji⁹. Wdrażanie tego prawa wymaga zapewnienia indywidualnego wsparcia oraz środowiska sprzyjającego pełnemu rozwojowi edukacyjnemu i społecznemu dzieci z niepełnosprawnościami¹⁰. Realizacja zadań w tym zakresie opiera się na zastosowaniu strategii projektowania uniwersalnego oraz zapewnianiu racjonalnych usprawnień, o których mowa w ww. Konwencji.

Powyższe zobowiązanie ma formalne umocowanie w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe¹¹: system oświaty zapewnia „dostosowania treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów” (art. 1 pkt 5).

Projektowanie uniwersalne (*universal design for learning, UDL*) w edukacji oznacza tworzenie środowiska i procesu kształcenia w taki sposób, aby były one dostępne dla jak największego grona uczniów bez konieczności późniejszego adaptowania materiałów. Jest jedną z kluczowych strategii wspierających proces nauczania w grupach zróżnicowanych pod względem potrzeb uczniów, pozwalającą nauczycielom na planowanie zajęć tak, aby były adekwatne do różnorodności, która w szkołach jest już dziś normą. Zakłada takie planowanie lekcji, materiałów i metod, aby angażowały wszystkich uczniów, uwzględniały różne style uczenia się oraz eliminowały konieczność późniejszych, czasochłonnych dostosowań indywidualnych.

Jest to podejście, które **zmniejsza liczbę tzw. interwencji korekcyjno-naprawczych** podczas zajęć, ponieważ zawczasu uwzględnia zróżnicowanie klasy, co znajduje potwierdzenie w wielu publikacjach naukowych, np.:

1. Publikacja „*Edukacja włączająca w przedszkolu i szkole*”¹² (red. I. Chrzanowska, G. Szumski)
2. Raport Europejskiej Agencji ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej „*Pięć kluczowych przesłań dla edukacji włączającej*”¹³
3. Raport OECD „*The social and economic rationale of inclusive education*” (2021)¹⁴
Przegląd literatury naukowej UNESCO/ European Agency (Kefallinou, Symeonidou, Meijer, 2020)¹⁵
4. Systemowy przegląd badań (2000–2024): Yang, Wang & Xiu (2025)¹⁶

Im więcej rozwiązań odpowiadających na potrzeby różnych uczniów, tym mniej dodatkowych zadań związanych z potrzebami wprowadzania indywidualnych dostosowań dla uczniów. Stosowanie w codziennej praktyce przedszkoli i szkół strategii projektowania uniwersalnego jest zatem korzystne z punktu widzenia nauczycieli.

⁹ Zgodnie z art. 24 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217).

¹⁰ Zgodnie z uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021 – 2030 (M.P. z 2021 r. poz. 218).

¹¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.

¹² <https://www.frse.org.pl/czytelnia/edukacja-wlaczajaca-w-przedszkolu-i-szkole>

¹³ https://www.european-agency.org/sites/default/files/Five_Key_Messages_for_Inclusive_Education_PL.pdf

¹⁴ <https://one.oecd.org/document/EDU/EDPC/RD%282021%297/en/pdf>

¹⁵ https://www.researchgate.net/profile/Simoni-Symeonidou/publication/344261482_Understanding_the_value_of_inclusive_education_and_its_implementation_A_review_of_the_literature/links/5ffe1848a6fdccdb84d6d6f/Understanding-the-value-of-inclusive-education-and-its-implementation-A-review-of-the-literature.pdf

¹⁶ <https://www.mdpi.com/2071-1050/17/9/3837>

Racjonalne usprawnienia – zgodnie z Konwencją - polegają na wprowadzaniu koniecznych i odpowiednich do potrzeb zmian i dostosowań, nie nakładających nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.

Rosnące zróżnicowanie potrzeb uczniów jest faktem, na który wskazuje wiele analiz. Dostępna edukacja – oparta na zasadach projektowania uniwersalnego i racjonalnych usprawnieniach, prowadzona z wykorzystaniem efektywnych metod nauczania o potwierdzonej skuteczności, dostarcza narzędzi umożliwiających planowanie lekcji uwzględniających różne style uczenia się, diagnozę potrzeb edukacyjnych, efektywne ocenianie kształtujące, pracę z uczniami zdolnymi, z doświadczeniem migracji oraz tymi, którzy wymagają dodatkowego wsparcia.

Działania MEN koncentrują się na kreowaniu rozwiązań opartych na wiedzy, które służą podnoszeniu jakości kształcenia we wszystkich typach i rodzajach szkół oraz poprawie dostępności do wsparcia udzielanego w procesie uczenia jak najszybciej po rozpoznaniu takiej potrzeby i jak najbliżej dziecka, w jego najbliższym środowisku.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Edukacji

Henryk Kiepus
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/